

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

str. 31 August 1989, nr. 82
MD- 2012, mun. Chișinău,
tel.: 0 22 23 47 95, fax: 0 22 23 47 97
www.justice.gov.md

02.03.2020

Nr. 04/2093

**Ministerul Sănătății,
Muncii și Protecției Sociale**
copie: Cancelaria de Stat

Urmare examinării proiectului Legii pentru modificarea unor acte legislative (Legea sindicatelor nr. 1129/2000 și Codul muncii al Republicii Moldova nr. 124/2003), număr unic 99/MSMPS/2020, comunicăm următoarele.

Sub aspectul intenției de reglementare, potrivit notei informative, proiectul de act normativ a fost elaborat în scopul excluderii dreptului de veto al organelor sindicale în procedura de concediere a salariaților aleși în organele sindicale și neeliberați de la locul de muncă de bază, în contextul Hotărârilor Curții Constituționale nr. 34 din 8.12.2017 și nr. 3 din 4.02.2020.

Raționamentele expuse de inițiator în notă reflectă motivul și cerințele care au impus intervenția normativă. Totodată, menționăm că, autorii proiectului nu au argumentat care ar fi rolul consultării organelor sindicale în cazul concedierii membrilor de sindicat, a salariaților aleși în organele sindicale și a conducătorilor organizației sindicale primare. La fel, nu este clar caracterul opiniilor solicitate în contextul prevederilor art. 87, vor fi aceste opinii consultative sau ar putea influența decizia angajatorului privind concedierea salariaților respectivi. Astfel, menționăm despre necesitatea completării notei informative cu argumente privind caracterul opiniei organelor sindicale în contextul obiecțiilor expuse. Or, în cazul apariției unor eventuale neclarități la interpretarea și aplicarea noilor prevederi, argumentele inserate în nota informativă ar permite să se atingă atât scopul limitării discreției celor care vor interpreta actul dar și scopul ca actul normativ să fie aplicat și relațiilor sociale care se vor naște pe viitor și de care, evident, nu putea să țină cont autorul actului normativ.

Pe plan redacțional, în raport cu normele de tehnică legislativă prin prisma *Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, expunem următoarele obiecții și recomandări.

La Art. I și II se cor exclude cuvintele „și completările” și „și se completează”, deoarece accețiunea termenului „modificarea” include și completarea actelor normative, or, potrivit art. 62 alin. (1) din *Legea nr. 100/2017*, modificarea actului normativ constă în schimbarea oficială a textului actului, realizată prin modificări, excluderi sau completări ale unor părți din text.

La Art. II (Codul muncii):

Referința la *Codul muncii* se va expune ținând cont de prevederile art. 55 alin. (5) din *Legea nr. 100/2017* astfel încât la indicarea datei de adoptare a actului normativ să se indice numărul de ordine, ca element de identificare, la care să se adauge anul în care a fost adoptat, aprobat sau emis acesta, fiind despărțite de o bară „/”.

Digitally signed by Foltea Radu
Date: 2020.03.02 08:57:03 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

La pct. 1 pentru claritatea normei și excluderii unor eventuale interpretări abuzive, recomandăm de a indica că consultarea este „prealabilă”.

La art. 42¹ alin. (7) prima teză a modificărilor propuse este conceptual discutabilă. Astfel, nu este clar raționamentul de a înainta *proiectul unui act* pentru solicitarea opiniei organului sindical/reprezentanților salariaților. Or, ar fi rațional de a expedia o notificare prin care se solicită opinia scrisă a organului sindical/reprezentanților salariaților asupra cazului. Mai mult, norma este ambiguă și lasă loc de interpretări eronate în ceea ce privește rezultatele unei astfel de consultări și dacă opinia, sau recomandările organului sindical/reprezentanților salariaților vor influența decizia angajatorului, sau opinia respectivă are doar un caracter consultativ/informativ.

La pct. 3, norma juridică propusă la art. 87 alin. (1) necesită a fi revizuită în raport cu cea din alin. (2). Astfel, în cazul concedierii salariaților membri de sindicat, nu este clar în ce mod angajatorul va consulta sindicatul, printr-o notificare sau va înainta un demers în acest sens ca și în cazul concedierii salariaților aleși în organele sindicale, sau a conducătorilor organizației sindicale (neeliberați de locul de muncă de bază).

În scopul redării unei clarități, conținutul normei de la art. 87 alin. (4) necesită a fi revizuit prin redarea expresă a termenului pentru prezentarea opiniei și care este soluția în cazul neprezentării opiniei în termenul indicat.

La pct. 4 pe plan redacțional, pentru considerente de tehnică legislativă, la modificarea art. 89 alin. (2) se va utiliza noțiunea „textul” în cazul în care cuvintele formează un text, care include cifre și semne de punctuație, sau noțiunea „cuvintele” și nu „sintagma”. Or, „sintagma” reprezintă o unitate sintactică stabilă, formată din mai multe cuvinte între care există un raport de subordonare, constituind o parte a unei propoziții sau a unei fraze. Obiecția este valabilă situației similare la pct. 5 din proiect.

La pct. 5 se constată ca fiind neargumentată intervenția normativă propusă de autori privind comasarea dispozițiilor art. 387 și art. 388 ca urmare a modificării unor prevederi ale acestor articole.

Secretar de stat

Radu FOLTEA

Nr. 07-09-1551 din 09.03.2020

la nr. 31-06-9132 din 20.12.2019

Ministerul Sănătății, Muncii
și Protecției Sociale
copie: Cancelaria de Stat

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a examinat proiectul de hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea proiectului legii pentru modificarea unor acte legislative (număr unic 124/MSMPS/2020) și prezintă următoarele propuneri:

- la articolul 87, alineatele (2) și (3), după cuvântul „consultă” se va introduce textul „în prealabil”;
- din articolul 387 se va exclude sintagma „reorganizării ei”.

Ministru

Corneliu POPOVICI

Ex: N Ghenciu, 022232762

A. Bezu, 022233766

MD-2005 mun.Chișinău, str. Constantin Tănase, 9
Tel. 20 45 81; Fax 22 07 48, E-mail: madrn@madrn.gov.md, WEB: www.madrn.gov.md

5 martie 2020 Nr. 04/1-05/1177

La nr _____ din _____

Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale

Copie: Cancelaria de Stat

În contextul examinării proiectului hotărârii cu privire la aprobarea proiectului legii pentru modificarea unor acte legislative (număr unic 124/MSMPS/2020), Vă comunicăm următoarele.

1) Obiecții argumentate și explicite pe marginea cărora trebuie să se ajungă la un acord:

Art. II:

La articolul 387 alineatul (7) în redacția proiectului, atragem atenția autorului că termenul „loc de muncă echivalent” este incert. Or, în litigiile în care a fost implicat Ministerul s-a pus problema aprecierii echivalenței unor funcții, instanța înclinând mai mult spre criteriul echivalenței salariului funcției, decât spre criteriul echivalenței funcțiilor exercitate (de conducere, de execuție). Din această perspectivă, considerăm necesar ca actul normativ să cuprindă criteriile prin prisma cărora se va putea aprecia echivalența locului de muncă.

2) Propuneri care poartă caracter de recomandare:

Art. I:

La articolul 33 în redacția proiectului, întru respectarea terminologiei utilizate în actele normative propunem substituirea cuvintelor „expuse în” prin cuvintele „stabilite la”.

Art. II:

La articolul 42¹, atragem atenția că legile nu au ca element de structură subalineate. Astfel, potrivit articolului 51 din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, articolul poate fi divizat în alineate, constituite, de regulă, dintr-o singură propoziție sau frază, prin care se reglementează o dispoziție specifică ansamblului normelor articolului. Dacă dispoziția alineatului nu poate fi exprimată într-o singură propoziție sau frază, pot fi utilizate mai multe propoziții sau fraze.

Ministru

Digitally signed by Perju Ion
Date: 2020.03.09 08:09:46 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ion PERJU

MINISTERUL APĂRĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

șoseaua Hîncești, 84, MD-2021, mun. Chișinău
Tel.+373 22 25-20-70; Fax.+373 25-22-93
e-mail: cancelariama@army.gov.md; web: www.army.md

Nr. 11/3 din 02.03.2020

La nr. 18-23-1498 din 20.02.2020

**Ministerul Sănătății, Muncii și
Protecției Sociale**

Copie: Cancelaria de Stat

Ministerul Apărării a examinat proiectul de hotărîre a Guvernului cu privire la aprobarea proiectului legii pentru modificarea unor acte legislative (**număr unic 124/MSMPS/2020**) și, în limita competenței, comunică lipsă de obiecții și propuneri.

Ministru

Victor GAICIUC

Digitally signed by Gaiciuc Victor
Date: 2020.03.03 17:13:13 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex. Al. Stratila
Tel: (022) 252-088
E-mail: alexandru.stratila@army.md

MD-2005, mun.Chişinău, str.Constantin Tănase, 7
www.mf.gov.md, tel.(022) 26-25-23, fax. (022) 26-25-17

17 martie 2020 nr. 19/3 - 6/319
La nr. _____

Cancelaria de Stat a Republicii Moldova

Prin prezenta, Ministerul finanțelor comunică că a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului legii pentru modificarea unor acte legislative (număr unic 124/MSMPS/2020) - autor Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, primit spre avizare și comunică despre necesitatea menținerii prevederilor art.33, alin.(4) din Legea sindicatelor nr.1129/2000:

"Membrilor organelor sindicale electiv neeliberați de la locul de muncă de bază li se acordă pînă la 4 ore de lucru pe săptămînă pentru a-și realiza drepturile și a-și îndeplini obligațiile sindicale, păstrîndu-li-se salariul mediu. Durata reală a timpului de lucru pentru îndeplinirea obligațiilor sindicale poate fi determinată în contractul colectiv de muncă".

Viceprim-Ministru,
Ministru al Finanțelor

Serghei PUȘCUȚA

Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova
Ministry of Internal Affairs of the Republic of Moldova

MD 2012, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 75, tel. (373-22) 255- 830, fax. (373-22) 255-236 e-mail@mai.gov.md
www.mai.gov.md c/d 210105010370133, Ministerul Finanțelor, Trezoreria de Stat IDNO 1006601000130

Nr. 42 / 920 din "05" 03 2020

Ministerului Sănătății, Muncii și
Protecției Sociale

Copie: Cancelaria de stat

Ministerul Afacerilor Interne a examinat proiectul de hotărâre *cu privire la aprobarea proiectului legii pentru modificarea unor acte legislative (număr unic 124/MSMPS/2020, autor - Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale)*, și în limita competențele funcționale, vă informăm despre lipsa obiecțiilor și propunerilor.

Secretar de stat

Sergiu GOLOVACI

Ex.: Vitalie Chiriac
Tel.: 255-752

06.03.20 Nr.04-17/174

La nr. unic 124/MSMPS/2020

Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale

Copie: Cancelaria de Stat a Republicii Moldova

Examinind proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea proiectului legii pentru modificarea unor acte legislative, precum și luînd în considerare obiecțiile și sugestiile centrelor sindicale național-ramurale asupra proiectului avizat, menționăm următoarele.

1. Potrivit Notei informative, proiectul de lege avizat, a fost elaborat întru executarea Hotărârii Curții Constituționale nr. 34 din 8 decembrie 2017 (HCC nr. 34/2017) și Hotărârii Curții Constituționale nr. 3 din 4 februarie 2020 (HCC nr. 3/2020).

Cu toate acestea, prin proiectul de lege nominalizat, autorul acestuia a denaturat HCC nr. 34/2017 și HCC nr. 3/2020, în partea ce vizează neconformitatea constituțională a textului de lege analizat de Curte. Or, printr-un asemenea proiect de lege se intenționează de a reduce neîntemeiat garanțiile legale ale salariaților aleși în organele sindicale.

În acest context, este necesar de specificat faptul că prin HCC nr. 34/2017 a fost declarată neconstituțională doar teza întîi „*Concedierea salariaților-membri de sindicat în cazurile stipulate la art. 86 alin. (1) lit. c), e) și g) poate avea loc doar cu acordul preliminar scris al organului(organizatorului) sindical din unitate.*” de la articolul 87 alin. (1) din Codul muncii (CM), în redacția anterioară Legii nr. 188 din 21 septembrie 2017.

Modificarea art. 87 alin. (1) din Codul muncii, ca urmare a HCC nr. 34/2017, nu a fost necesară, întrucît la data pronunțării hotărîrii respective norma juridică vizată a fost deja modificată prin Legea nr. 188 din 21 septembrie 2017.

2. Cît privește „Adresa” Curții Constituționale, emisă în baza HCC nr. 34/2017, menționăm că potrivit art. 28¹ alin. (4) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317/1994, instanța vizată (Parlamentul) urmează doar să o examineze și să comunice Curții Constituționale rezultatele examinării în termen de cel mult 3 luni. Or, „Adresa” Curții Constituționale dispune necesitatea examinării acesteia și prezentarea informației respective, dar nu obligă instanța vizată la acțiuni concrete referitoare la modificarea/completarea sau abrogarea anumitor acte normative.

În acest sens, Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, încă în 2018 (demersul nr. 04-17/603 din 23.06.18), a solicitat Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale ca „Adresa” Curții Constituționale să fie examinată prin

prisma reglementărilor și principiilor dreptului internațional, inclusiv a prevederilor:

- art. 28 din Partea a II-a a Cartei sociale europene revizuite (*ratificată prin Legea nr. 484-XV din 28 septembrie 2001*);

- art. 6 din Convenția Organizației Internaționale a Muncii (OIM) nr. 135 cu privire la protecția drepturilor reprezentanților lucrătorilor la întreprinderi și posibilitățile acordate lor (*ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 593-XIII din 26.09.1995*);

- Recomandării OIM nr. 143 (cu aceeași denumire);

- Convenției OIM nr. 98 privind aplicarea principiilor dreptului la organizație și de purtare a tratativelor colective (*ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 593-XIII din 26.09.1995*).

3. Prin HCC nr. 3/2020 au fost declarate neconstituționale articolele 87 alin. (2) și alin. (3) din Codul muncii și art. 33 alin. (3) din Legea sindicatelor nr. 1129 din 7 iulie 2000. În hotărârea respectivă nu se spune nimic despre constituționalitatea sau neconstituționalitatea articolelor 29, 42¹, 387 și 388 din Codul muncii, precum și ale alineatelor (1), (2), (4) și (5) din art. 33 al Legii sindicatelor nr. 1129/2000. Cu alte cuvinte, nu există niciun temei legal care ar condiționa necesitatea modificării acestor articole. Prin urmare, HCC nr. 3/2020, de asemenea, nu poate fi adusă ca motiv pentru elaborarea proiectului de lege avizat.

Întru executarea HCC nr. 3 din 4 februarie 2020, este suficient de a propune modificarea/completarea sau abrogarea doar a alin. (2) și (3) ale art. 87 din CM și alin. (3) al art. 33 din Legea sindicatelor (*a se vedea art. 28¹ alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317/1994, potrivit căruia, Guvernul, în termen de cel mult 3 luni de la data publicării hotărârii Curții Constituționale, prezintă Parlamentului proiectul de lege cu privire la modificarea și completarea sau abrogarea actului normativ sau a unor părți ale acestuia declarate neconstituționale*).

4. Propunerea privind abrogarea art. 388 din Codul muncii este nefondată. Autorul proiectului de lege avizat, la elaborarea acestuia, nu a luat în considerare decizia Curții Constituționale nr. 87 din 9 iulie 2018, prin care Curtea a declarat inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a art. 388 alin. (4) din Codul muncii și a menționat următoarele:

- protecția persoanelor alese într-un organism sindical reprezintă expresia libertății sindicale, prevăzută de articolul 42 din Constituție și dezvoltată de Legea sindicatelor nr. 1129 din 7 iulie 2000, potrivit căreia sindicatele contribuie la apărarea drepturilor și la promovarea intereselor profesionale, economice și sociale ale salariaților (paragraful 18);

- principiul democrației sindicale asigură o protecție specială salariaților aleși în organele de conducere ale organelor sindicale sau membrilor acestora pentru a preveni luarea unor decizii abuzive de către conducerea unităților (paragraful 20);

- art. 1 din Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr. 135 din 23 iunie 1971 cu privire la protecția drepturilor reprezentanților lucrătorilor la întreprinderi, acordate lor, și art. 7 din Directiva 2002/14/CE a Parlamentului European și a

Consiliului din 11 martie 2002 prescrie o protecție eficace și garanții suficiente pentru a le permite reprezentanților sindicali să-și îndeplinească în mod corespunzător obligațiile care le-au fost încredințate (paragraful 21);

- această protecție este prevăzută de art. 388 alin. (4) din Codul muncii, care interzice concedierea salariaților aleși în organele sindicale, indiferent de faptul dacă au fost eliberați sau nu de la locul de muncă de bază, timp de doi ani după expirarea mandatului, cu excepția cazurilor de lichidare a unității sau de comitere de către salariații respectivi a unor acțiuni culpabile, pentru care legislația în vigoare prevede posibilitatea concedierii. În asemenea cazuri, concedierea se efectuează potrivit criteriilor generale (paragraful 22);

- reprezentanții lucrătorilor din întreprinderi trebuie să beneficieze de o protecție eficientă împotriva oricăror măsuri care i-ar putea prejudicia, inclusiv desfacerea contractului de muncă, (paragraful 23);

- cu referire la dispozițiile art. 388 alin. (4) din Codul muncii, care instituie protecția salariaților aleși în organele sindicale împotriva concedierii timp de doi ani după expirarea mandatului, Curtea reține că membrii organelor sindicale se află într-o situație diferită de cea a celorlalți salariați, protecția lor legală fiind justificată și necesară. Măsura de protecție a mandatului exercitat de reprezentanții aleși în organele de conducere ale sindicatelor are caracterul unei garanții legale împotriva eventualelor acțiuni de constrângere, șantaj sau reprimare, de natură să împiedice exercitarea mandatului. Este evident că liderii sindicali nu și-ar putea îndeplini mandatul încredințat de salariați de a le apăra drepturile și de a promova interesele profesionale, economice și sociale ale acestora, dacă ar fi expuși unor represii, amenințări sau șantajări din partea angajatorilor. Situația deosebită în care se află salariații membri ai organelor de conducere ale sindicatelor este determinată de atribuțiile lor în asigurarea îndeplinirii rolului sindicatelor, prevăzut de articolul 42 alin. (2) din Constituție (paragraful 24);

- membrii sindicatelor, în calitatea lor de reprezentanți, promotori și apărători ai drepturilor și intereselor profesionale și economice ale salariaților, vin mai des în contact direct cu reprezentanții angajatorului, adesea în situații conflictuale, în care nu ar mai putea acționa eficient dacă eventual ar fi supuși măsurilor represive din partea angajatorului. Aceste circumstanțe justifică tratamentul juridic prin reglementarea unor măsuri speciale și eficiente de apărare a stabilității raporturilor de muncă (paragraful 25);

- prin urmare, Curtea constată că protecția de care beneficiază persoanele cu funcții eligibile într-un organism sindical, prevăzută de articolul 388 alin. (4) din Codul muncii, este o protecție necesară și adecvată, care corespunde cerințelor constituționale și celor prevăzute de actele internaționale, fiind instituită în scopul respectării libertății sindicale și al garantării efectivității acesteia (paragraful 26).

5. La cele constatate de Curtea Constituțională prin decizia nr. 87 din 9 iulie 2018, cu siguranță poate fi raportată și decizia Comitetului pentru Libertate Sindicală al Consiliului de Administrație al Biroului Internațional al Muncii, prin care acesta a precizat că „[...] una din modalitățile de asigurare a protecției delegaților sindicali este prevederea că acești delegați să nu poată fi concediați în

timpul exercitării funcției lor și nici într-un anumit interval de timp imediat următor mandatului lor, cu excepția evidentă a comiterii unei fraude grave” (par. 727, Culegerea de decizii și principii, ediția a patra).

6. Cele propuse la art. 42¹ (completarea alin.7 cu două subaliniate) și expunerea în redacție nouă a art. 87 din CM cu privire la consultarea organului sindical au un caracter iluzoriu în condițiile în care nu există nicio prevedere legală, care ar obliga angajatorul să analizeze raționamentele expuse în această opinie consultativă și să-i dea vreo apreciere, substanță care ar putea fi contestată în procesul de protejare a drepturilor salariatului concediat.

Or, prin asemenea propuneri de modificare a Codului muncii se intenționează crearea unei proceduri formaliste ce nu are intenția de a produce efecte juridice reale.

În această ordine de idei, se impune necesitatea revizuirii normelor respective din Codul muncii, în scopul asigurării unei proceduri veritabile de solicitare și examinare de către angajator a opiniei consultative a sindicatului în cazurile prevăzute de legislație, care ar prevedea drepturi, obligațiuni și responsabilități în procesul decizional.

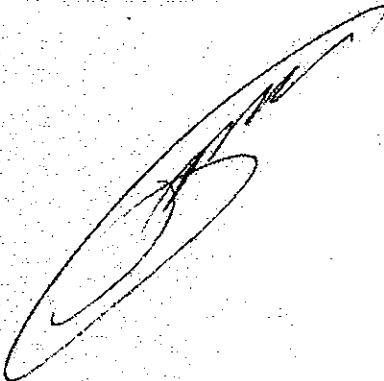
Pornind de la cele menționate mai sus, Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova propune:

1. Proiectul de lege avizat să fie adus în strictă concordanță cu HCC nr. 3/2020, având drept scop modificarea, completarea sau abrogarea doar a prevederilor Codului muncii declarate neconstituționale;

2. Examinarea „Adresei” Curții Constituționale PCC-01/88g nr. 34 din 8 decembrie 2017 prin prisma prevederilor constituționale și principiilor dreptului internațional, în cadrul grupului de lucru tripartit, constituit sub egida Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, cu înaintarea ulterioară a propunerilor de perfecționare a legislației naționale.

În temeiul art. 14 din Legea sindicatelor, solicităm să fim informați în scris despre rezultatele examinării prezentului aviz.

Președinte

Oleg BUDZA

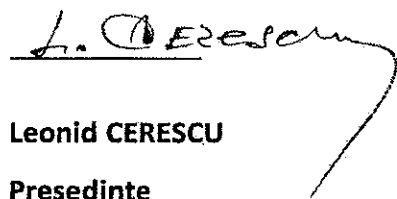
**Ministerul Sănătății, Muncii
și Protecției Sociale al Republicii Moldova**

MD 2009, Chișinău
str. V. Alecsandri, 2

Nr. 0511-42 din 24.02. 2020
La nr. unic 124/MSMPS/ 2020

Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova a examinat și avizează proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative cu următoarele obiecții și propuneri:

1. Subliniatul unu al alineatului (7) al articolului 42¹ va avea următorul cuprins: „În toate cazurile de consultare a reprezentanților salariaților prevăzute de prezentul cod, pentru emiterea unor acte, angajatorul va solicita în scris opinia organului sindical/reprezentaților salariaților la proiectul actului sau inițiativei.
2. La alin. (2) și (3) al art. 87 se va exclude sintagma: „în formă scrisă prin care își va argumenta intenția”. Sintagma este inutilă deoarece, conform prevederilor Codului muncii (dar și convențiilor la care RM este parte) concedierea urmează a fi argumentată cu indicarea expresă a articolelor legii care servesc suport acțiunii.

Leonid CERESCU
Președinte